

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

<i>Előfizetsi díj :</i>		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajkért kapják.	A lap szerkesztési részét illető cikkeket a szer- kesztőségnek, az előfizetési penzek a pénz- tárnoki — az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre	4 frt.		
Félévre	2 "	Kéziratokat nem adunk vissza.	
Negyedévre	1		

Marminc év a kathedrán.

Ki nem tudja manapság, hogy mit jelent az ?

Jelent egy hosszú, küzdelmes pályát, melynek porondját végtelen türelemmel, folytonos testi és lelki erőmegfeszítéssel, szívében a buzgóság és nemesség érzés emésztő tüzevel kell megjárnia a férfinak, ha sikerhez és babérhoz akar jutni. S hozzá még minő harminc év ez a közelmúlt, hazánk oktatás ügyének történetében ? Első része kísérlekezés, tapogatózás minden téren. Ujabb és újabb nézetek és irányok az oktatásban, azoknak rendszeres alkalmazásba vétele nélkül, most a mikor a vezérkar papírosan emésztte fel tudományát s tervekkel harcol kipróbált fegyverek helyett. Vegyük hozzá, hogy az oktatás és nevelés eszközei gyarlók, hiányosok, maguk az iskolaépületek célszerűtlen, egészségtelen, rozoga alkotmányok, a tanárképzés is fogyatékos. Még a közérzés, a nemzeti közszellem teremtő ereje sem fordul kellőképen e kétségen kívül első rendű ügy felé.

Azután jött az 1883 ki XXX. törvény, mely a magyar oktatásügyet tulajdonképen megalapította és rendezte. A gyors fejlődés minden irányban csaknem tűneményszerű. Itt csakugyan elmondhatjuk, hogy pár évtized századok mulasztását pótolta. Amde új organizmus beoltása az avatag törzsbe természet-szerű visszahatásokat szül, nagy nehézségekkel jár. A férfiaknak ifjakká, öregeknek férfiakká kell lenniök, ha a rohamos idővel lépést akarnak tartani. Azért mondók, hogy a megelőző harminc év a tanítás ügyének szolgálatában nagyon de nagyon nehéz pálya.

És a mi gyulafehérvári róm. kath. főgymnasiun munknak két veterán tanára: *Straubert Ödön* és *Szentmiklóssy Jenő* urak ezt a nehéz pályát immár megjárták becsülettel, önfeláldozással, az éle-

medett korban is lankadni nem tudó lelkesedéssel. A városi közérzés oly impozáns megnyilatkozása, minő e napokban a két ünnepelt férfit megtisztelte, legékesebb bizonyíték a mellett, hogy ők nagy feladatukat férfiasan oldották meg. Mi ezt a hetet az ő tanári érdemeiknek szenteltük.

Közérdekű jelentőséget nyert ez az ünnepség egy magán levél, és egy főtanhatósági leirat által, melyeket oly fontosoknak tartunk, hogy közlésüket e helyen el nem mulaszthatjuk. A magán levél *Biró Béla* kolozsvári apát-plebános úré. Szószertint így hangzik :

Igen tisztelt Barátom !

Dr. Cserni Béla !

Végtelenül lekötelezett a rendező bizottság, midőn *Straubert Ödön* és *Szentmiklóssy Jenő* veterán kedves tanártársaim és szeretett barátaim jubeliuma alkalmából diszvacsorára meghívott.

Óriási teendőim nem engedik, hogy a diszvacsoratársaságában fölvidítő örömet szerezzek magamnak ; de szívem ott lesz s föléleakülnek lelkemben azon idők emlékei, midőn az ünnepelt férfakkal s veletek jó barátaimmal együtt küzdöttünk nemzeti alkotmányunk újra ébredésének hajnalán, a társadalmi ügyek rendezésénél s együtt fáradoztunk hazánk erdélyrészének ama központján, hol ti most ünnepeltek hogy a vallási életet fejlesztésük s a nemzeti kulturának ha csak en miniature is némi lendületet adjuuk, nagy lelkesedéssel karolva föl azt az intézeter, hol ünnepelt barátaink az ifjú nemzedék oktatásával annyi érdemet szereztek magoknak.

A jól teljesített kötelesség tudata bizonyára boldog örömet okoz nekik, de Isten áldása is kísérsni fogja ezután való működésükben.

Éu is veletek ünneplek a távolban is, de imádkozom jólléteitekért is.

Baráti üdvözlettel

Kolozsvárt, 1897. szept. 21-én.

Biró Béla,
apát-plebános.

Ez a szép levél történeti értékkel bír s azért foglal itt helyett az érdekelt felek szives engedel-mével.

A főtanhatóság leirata így hangzik :

3660—1897. A róm. kat. Főgymnasium t. Igaz-gatóságának. Helyben.

A helybeli róm. kat. főgymnasium tanári testü-lete és tanuló ifjusága f. hó 22. *Straubert Ödön* és *Szentmiklóssy Jenő* tanároknak tanárkodásuk 30-ik évét fogja megünnepelni.

Nevezett tanárok ezen egész időt az erd. róm. kat. Status szolgálatában buzgó odaadással töltvén el, bokros érdemeket szereztek arra, hogy hasznos szolgálatukat elismerjük és őket, mint az erd. róm. kat. Status tanügyének veterán munkásait üdvözöl-jük.

Eanél fogva az egyházmegyei Igazgatótanács-escal egyetértőleg felkérem a t. Igazgatóságot, hogy nevezett főgymn. tanároknak díszas, hű és sikeres szolgálataikért a főtanhatóság *hissmerését és üdvözlését* jelen leirat közlése mellett tudtul adni sziveskedjék.

Károlyfehérvárt, 1897 szept. 20.

Gusztáv Károly,
püspök.

Biró Béla apát-plebános úrnak magán levele és a Főtanhatóság hivatalos elismerése a legszebb koszorúk, melyet az ünnepelek, mint *emberek* és miut közpályán működő *férfiak* megérdemeltek. Ontudatuk találjon megnyugvást e koszorúkbán!

A türkösi róm. kat. plebánia története.

— Adatok egyházmegyénk történetéhez. —
Irtá: *Tözsér László.*
(Folyt.)

IV. Az első türkösi fatemplom, temető, pap-ház s kántori lakás.

Mária Terézia királyné 1751-ben P. Stüber akkori brassói jezsuita superior-plebános kérésére tehát megengedte, hogy az általa kijelölt helyen Türkösbén — a mostani templom helyén — az ugynevezett Barca vagy Barra hegyen a hétfalusi katolikusok számára templomot építsenek.¹⁾

Ez első türkösi templom építéséről és temetőjéről az említett brassói „Historica Relatio“ 1752. évről szóról-szóra a következőket jegyezte fel:

„Mivel eddig ugyanis a hétfalusi bivek vigasztalására a mise csak egyszerű házaknál volt megtartható, a türkösi hegyen egy fatemplom építettet a jötevőknek mintegy 100 torint gyűjteményéből. Ez imaház felállításánál a lutheránusok közül is huszonhat ingyen dolgozott a brassói városbíró Seevald parancsára. Az egyszerű faimaházban egy szép oltárt állítottak fel, melyet P. Stüber atya a brassói temető-kápolnából ajándékozott ki. Templomi rubákat bodolai Beldi János és neje ajándékoztak. Ezentul tehát a miséket ez imaházban tarthatták, mert a prédikációkat a szabadban végezték a nagy sokaság miatt és hogy minél többen hallgat-hassák.

1. Deer. Visitationis Canonicae a. 1821. és Deer. Visit. Canon. a. 1829.

„Az imaház körül az egész hegy *temetőnek* bekerítet-tet, akárhogy is ellevezték a lutheránusok. A hegy aljában ugyanis egy út vala s nehogy azon az emberek és állatok a temetőbe juthassanak, azt is elzárták; mit látván a luth. tömeg holmi féltelivel a dolgozó katolikusokat megtámadta s azzal fenyegetőzött, hogy a kerítést földre zuzza. De mi-dön egy katolikus azt mondá, hogy e helyet a királyué adta nekik s a ki azt bántani meri, szigoruan fog bünhőd-ni: először ezt tagadták s azután mindenik a másiktól várta a kísérletet, de seuki sem mert hozzáynulni.

„A temetőben az imaház mellett a *harangozó* számára is építettek egy kési házat fából. Mind e munkát a szegény katolikusok végezték, kiknek kenyerük se volt, melynek beszerzésére a többi szegények gyűjtögették össze a filléret-eket: szegénységükben csak kézi munkájukkal adózbhattak.

„Az új temető megadása a következőképen történt. Szeptember 9-én P. Pártl superior Brassóból mintegy 500 hívőből álló körmenetet vezetett ki Türkösbé, milyent a hét-alusiak többet nem láttak. Megijedtek s köztük egy luth.-asszony ebből rosszat sejtvén, kat. ismerősei előtt panaszkodni kezdett, hogyfezek a pápisták mind ellenük jöttek s csak akkor nyugodott bele, mikor a katolikusoktól hallotta, hogy ezek csak vallásos buzgóságból jöttek minden rossz szándék nélkül. A temető helyén egy német és egy magyar predikáció tartatott, melynek örök igazságai könyvre fakasz-tották a kat. és a legtöbb luth. jelenlevőket. Ennek végével sz. misét mondott a Superior két assistens társával s azután a temetőt benedíkalta. Délután a vécsernye eléneklésével a processio visszatért Brassóba.“

Az akkori *első papi és kántori lakásról* a jelzett „Historica Relatio“ így ír:

„Vásároltatott Türkösi faluban egy bázaeska is kerttel együtt a Brassóból ki-kirándulató Missionarius atya szá-mára, hol megpihenessen s esetleg a kántornak is lakásul szolgálhasson. Midőn e ház leendő eladása szokás szerint a luth. templom előtt kihirdettetett, Cloos Márton brassói másodbíró a további bírdetést beíltotta s ellenezte, hogy az a Jezsuiták kezére kerüljön; de a Superior semmit sem gondolván a bíró ez intézkedésével, két jezsuitát kiküldött oda, kik a szomszédság jelenlétében birtokukba is vették a megvásárolt házat s telket a brassói Missio, vagyis plebá-nia címére, anélkül, hogy Cloos bíró tovább is ellenszegült volna.“ Tovább nem tart a Historica Relatio Türkösről; a türkösi plebános urak tehát folytassák, és pedig: hogy mi-kor épült a mostani ujabbkoru templom, hogyan épült, mi-kor szenteltet fel sz. Mihály arkangyal tiszteletére, ki ál-tal: mikor építettet az ujabb paplakás, ki által, miből stb. — Brassó, 1809. okt. 14-én: Lamásch József sk. dekan, főesperes, plebános Brassóban.“

Imigy végződik Anyakönyvünkben is a nagynevű La-másch brassói dekan-főesperes másolata a brassói „Historica Relatio“-ból a türkösi mostani plebánia keletkezéséről.

Mint látjuk, elég bőven ír ez egykoru okmány az első türkösi fatemplom, temető, papház és kántori lakás keletke-zéséről. Az 1821. és 1829. évi Canonica Visitatiók okmányai ennek alapján s ennek idézett szavaival hivatalosan is csak ugyanezt erősítik meg. Hozzátevéleg még annyit jegyez-k meg, hogy az első papi és kántori lakásért a jezsuiták ak-

kori pénzérték szerint 31 frt 50 krt. (rajnai) adtak a telekkel és kerttel együtt.²⁾

Természetes, hogy úgy a régi Szent Mihály parochia, mint ennek megszüntével a hétfalusi katolikusok lelki gondozása a brassói Dekánshoz s ezzel együtt Vilmos erdélyi püspök alatt 1212-ben az erdélyi püspökség, III. Honorius pápa alatt a Szeentszék, s ennek rendeletére az Esztergomi érsekség jurisdictiója³⁾ alá tartozott egészen 1754-ig, mikor báró Sztotyka erdélyi püspök Türköst mint Alsófehérmegyéhez csatolt területet a brassói jezsuitáktól elvette, saját joghatósága alá rendelt s a brassói Franciscanusokra bízva P. Fekete Károly brassói praesident tette Türkös administratorává, a mint ezt a Lamasei dekan által összeállított türkös papok catalogusa is mutatja⁴⁾ A brassói jezsuiták ezt nehezen vették s azért az általuk saját pénzükből vásárolt papi és kántori telket Fazakas János türkös bírónak 90 akkori forintért 1755. ápril 18-án már-már eladták, midőn az akkori pap, eresztvényi Eresztvény Felenc parochus a türkös egyház nevében tiltakozva az eladás ellen úgy az eladó jezsuitáknak, mint az előbbi megyevőnek a 90 frtot megtérítésül kifizette s a telket minden erőszak nélkül birtokába vette.

A jezsuiták, kik a hétfalusi hívek érdekében Türkösben ennyit fáradoztak és buzgólkodtak, semmiképen sem akartak Türkösről lemondani s azért valahányszor a püspök új papot küldött Türkösbe, mindannyiszor illő tisztelettel tiltakoztak, mert sajuálták türkös lelki ültetvényüket elveszteni. Utóljára P. Bartl jezsuita superior tiltakozott 1755. nov 21-én,⁵⁾ de már késő volt, mert báró Sztotyka püspök meglátogatva hétfalusi híveit Türkösben, ott egy rendes plebánia szervezésének szükségét belátta s Szebenben 1755 szept. 12-én kelt Decretumával Türköst rendes plebániává tette s a kezdi-orbai esperesség alá rendelt, hogy Brassóval minden további versengésnek véget vessen.

E püspöki Decretummal állott fel a mostani türkös rendes plebánia, mely fontos okmánynak másolatát a congrua-összeírás alkalmával a püspöki hivataltól beszerezve annak egy újabb másolatát plebániám levéltárába megőrzés végett letettem s itt nyilvánosan is közölvi eredetiben, szük ségesnek látom.

Ezen alapító Decretum így szól:

„Sigismundus Antonius Stoyka Baro de Sala, permissione divina Episcopus Transsylvaniensis, Sacrorum Canonum Doctor, ssmarum Caesarearum ac Regiarum Majestatum Status Actualis et Excelsi Regii in Transsylvania Gubernii Consiliarius Intimus.

Dilecto in Christo filio Honorabili Georgio Tamási Archidiacono Kézdiensi et Orbaiensi ac Plebano Al-Torjaensi Salutem in Domino et Paternam benedictionem!

Pastoralis nostrae sollicitudinis partem, Canonicam videlicet illarum Partium Dioecesis Nostrae Visitationem executi, dum ad locum Türkös vocatum in Comitatu Albensi situm divertissemus, invenimus ibidem circumjacentibusque in Locis, Nostrae in Spiritualibus Jurisdictioni subjacentibus, numerosam sane utriusque sexus, fidelium Plebem, Sanctam

fidem ac Religionem catholicam profitentem, quae tamen defectu Pastoris ordinarii animarum suarum solatiis atque emolumentis spiritualibus in plenum tere destituta foret. Nos itaque attenta spirituali Ejusdem necessitate, huicque Nostro pro munere subvenire, quantum in Dno possumus, cupientes, praedictum locum seu Possessionem Türkös in memorato Comitatu existentem, vigore praesentis Decreti Nostri Auctoritate Nostra ordinaria, qua fungimur, in Parochiam erigimus, assumimus et formamus, adjicientes eidem altam usque dispositionem pro filialibus loca seu Possessione: Bacsfalu, Csernáfala, Hosszúfalu, Tátránk, Purkerecz, Zajzou, Krisba, Apáca, Ujfalu, Zernyesd, Tobán, Vledény sic vocatas, necnon Passus Töresvár et Bodza, eandemque sic per Nos erectam Parochiam Türkösiensem cum praenumeratis ejus filialibus Districtui Archidiaconali Kézdiensi et Orbaiensi conjungimus et subjiemus. Proinde devotioni tuae harum serie comitimus et mandamus, quatenus accepto praesente Nostro Decreto, ad dictam Possessionem Türkösiensem accedas, ibique convocato pulso campanae alioque modo tibi beneviso fidelicatholico utriusque sexus Populo, erectionis ordinationisque Nostrae hujusmodi seriem palam ac publice annunties, tunc Parochum eo jam effective destinatum in eandem Parochiam introduceas, eaque omnia, quae occasione hujusmodi de jure et consuetudine exequenda sunt prudenter et discrete exequaris, signanter hoc Decretum Nostrum Protocollo Archidiaconali, ad futuram rei fidem ac memoriam inseri facias, Nosque de tota rei peractae serie probe informes.

Datum Cibinii die 12-ma 7-bris, Anno 1755.

Sigismundus Antonius,
Episcopus Transsylv. mp.

2919/1896. szám.

A másolat hitelességét igazolom.

Károlyfehérvárt, 1896. augusztus 13-án.

Ferenc sk.
püspök.)

Wörishofen.

Egyszerű kereszt jelzi pihenő helyét a puritán jellemű Kneippnak, ki az egyszerű faluskát Wörishofent az egész világ előtt ismertté tette. A boldogult Kneipp vizkurája révén anynyira ismertté lett e hely, hogy fölösleges munkát végeznek akkor, ha e sorok megírásánál Wörishofen és Kneipp gyógy-módjának ismertetését tűzném magam elé feladatúl. A földő vendégek ezrei, a kik rang- és korkülönbség nélkül a világ minden részéből e helyre sereglenek. eme gyógymód elterjedéséről és Wörishofen közkedveltségéről tesznek bizony-ságot.

7. Act. epp. fasc. 33. num. 43. 1755. Schematismus 182. 45 lap; a türkös pleb. levéltára 172-1896. sz. a. a congruaösszeírás 141-1896. számú okmánycsomaga között.

8. Az eredeti Decretum másolatának hitelesítése b. e. Lünhart püspök által.

2. Schematismus pro a. 1882. 44. lap.

3. Szilágyi S. „Erdélyország története.” I. köt. 38-39. lapja.

4. „Syntagma Parochorum, Administratorumque hujus R. C. Ecclesiae ab a. 1751.

5. Schemat. a. 1882. 45. lap Act. Epp. fasc. 44. n. 7. 1755.

6. Act. epp. fasc. 33. n. 62. 1753.

Hogy e sorok megírásánál mégis az általánosan ismert nevet választottam cím gyanánt — tettem ezt azért, mert e helyhez fűződnek ama benyomások, melyeket néhány heti ott tartózkodásom alatt nyertem; a mely benyomásoknak e lap keretében való leírása által áldozni akarok a nagy Kneipp szellemének — a természet hamisíthatlan gyermekének, — a ki most hívei körében aluszsa esendes álmát, áldva azok ezrei által — kiknek lelki és testi enyhülést és gyógyulást szerzett... Nehezen tudják követői beletalálni magukat ama gondolatban, hogy „Ő” már nincs többé! A levegő az ő nevével van tele, a kirakatok, a házak falai az ő arcképével megrakva: szóval minden az övé, mindentől ő van: „Kneipp.”

Wörishofen fekvése előtű a többi világhírű fürdőhelyek fekvésétől. Ha valaki regényes szépségű völgyben, magas erdőségektől és merészen ég felé törő sziklaesücsöktől körülövezetten keresné e helyet, hasonlóan más világhírű fürdőhelyekhez — a melynek hazai fürdőink, avagy a külföldön Marienbad, Ischl, Reichenhall és mások — ugy a gyon, de nagyon eselődnek! Ott fekszik a nagy bajor fensík körülbelül 560 meter magasban az E. sz. 48° 51 és K. h. 10° 40' alatt; mintegy központját kepezve ama falvaknak, a melyek őt a grupponkiat elterülő fenyves erdőből kikanalálva — koszorú gyanánt övezik. E fenyves erdők nem magas hegyesücsök koronái, mert ilyenek a nagy bajor fensíket nem igen tartikják, hanem birtetői ama régi erdőségeknek, a melyeket a történelem a római hadjáratok és a népvándorlás idejében említ s a melynek kiirtása és lakhatóvá tétele végett feledhetlen érdemeket szereztek a benedictinusok: a melynek nyomát találjuk Bajorország fővárosa München címerében is, a „Wappenmüch“ az arany mezőben álló „barát” személyében.

Hajdan — nem is oly sok évvel eze őtt — mert hisz a boldogult Kneipp csak 1881-ben lett Wörishofen plebánosává — e hely is hasonló volt az őt körül övező falvakhoz: nevét csak a legszűkebb körben emlegették! Ma azonban nemesak mint gyógyulóhely, de mint üdülő hely is rendkívül keresett és kedvelt. S e keresettségét és közkedveltségét több rendbeli jó tulajdonságának köszöni.

Olyanok Wörishofen vendégei, mint a boldogult Praelatus volt! Egyszerűek és a természet fiaai egészen! Amaz egyszerűség, mely a boldogultat jellemezte — örökségkép hozzá tapadt e helyhez; s innen van az, hogy Wörishofen a mai kiülőző és luxus világban egy szigetet képez, a hová a posta nem hozza el a párisi divatlapot; nem fehérik messziről a gallér és kézélő, — mert az ilyen jelenséget megbámulja a Wörishofeni publicum ép úgy a mint a mi nagyobb városaink dologkerülő publicuma után szaladna egy wörishofeni, hamisíthatlan Kneipp-féle anzugnak! — hanem e helyett épő és harisnya nélküli lábak, keztyű nélküli kezek tartikják a réteket és verik fel az erdők esendjét — nem törődve azzal, hogy a nap tűző heve barnára égeti a puha és hófehér kezeket s a gyengéd arccokat.

Innen van az, hogy azok a kik megunták a folytonos toillettezést és az etiquet feszes paragraphusait, rendkívül szivesen keresik fel e kis respublikát, hol mindezekről megszabadulva, háboríthatatlanul élvezetik a commoditást és a nyugalmat. Talán ez oka annak, hogy a társadalom elitjei: a főhercegek, hercegek stb. oly nagy előszeretettel ke-

resik fel Wörishofent. Ez idén is — a nyári saison alatt több mint 10 főhercegi és hercegi család töltötte a nyarat Wörishotenbe, még pedig egytől egyig ismert nagyvevek viselői. Ott volt Mária Theresia főhercegnő a boldogult Károly Lajos főherceg özvegye két leányával, Szalvator Leopold főherceg és családja, Ottó főhercegné, a Bourbon hercegi család, az orleansi herceg; a Mecklenburgi herceg és családja, a parmai hercegi család; Thuro-Taxis, József főherceg veje; a Walesi hercegnő; Isenburgi hercegnő leányával, Croa fejedelme és mások. Emez illustis vendégek közepette láttuk Erdélyből Kornis gróft az erd. róm. kat. Status igazgatótanácsának elnökét és Lázár Viktor gróft Desztercéről. Elvgyűlték a közönséges haladók sorában szépen, minden feltűnés nélkül, s másokhoz hasonlóan „Kneippoltak“ ők is; a fürdő vendégek nem zavarták őket tolkodásukkal és kíváncsiságukkal, ők meg boldognak érezték magukat, hogy testtelenül szórakozhattak és üdültek Wörishoten falai között és annak környékén.

Különben misem jellemzi jobban a wörishofeni viszonyokat, mint a boldogult Praelatus orvosának dr. Baumgartennek egy nyilvános előadás — úgynevezett „Vortrag“ alkalmával tett nyilatkozata! Azt kérdezték ugyanis tőle, hogy „mit mondjon az ember az oly fürdővendégeknek, a kik kikeményített gallérral; gígerli módra járnak, vagy divatzerűleg öltözkönek?“ Az orvos azt felelte rá: Es gib nater den Menschen entzetzliche Narren! Zur Kur in Wörishofen kann man solchen Unsinn nicht gebrauchen. Hier soll keiner aussehen wie der andere, sei er Handwerker der Baron; Alle sollen zusammenhelfen, dass in unserem Kurorte wöhlthuende Einfachkeit die Regel der Lebenshaltung bleibt! Leute aber, welche in ihre Kleidung so verrückt sind die soll der Kukuk...“ az az hogy a divat és a rang Wörishofenből száműzve van — (a mi azonban még nem jelenti azt, hogy boldog boldogtalan a magasrangú vendégeket „frieskázhatja“, mert a jó ízlés követelményei és műveltség szabályai Wörishofenben is otthon vannak.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

A katolikus tanítók segélyző alapja.

Az alap központi bizottsága aug. 24-én tartotta gyűlését. A következőkben adjuk a gyűlés lefolyásának menetét.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Budapesten a magyarországi latin és görög szertartású róm. kat. tanítók segélyalapja központi bizottságának 1897. évi augusztus 24-én a központi papnevelő-intézet díztermében tartott közgyűléséről.

I. A gyűlést az egyetemi templomban 9 órakor tartott esendes sz. mise előzte meg, melyen a bizottság tagjai testületileg vettek részt.

II. Jelen voltak a közgyűlésen:

a) A bizottság elnöke: Dr. Roszival István, esztergom-főszékesegyházi apátkanonok;

b) az alap vagyont kezelő egri főkáptalan képviselője Begovesevich Róbert v. püspök, egri kanonok;

c) a Nagymélt. püsp. kar képviselőiben: Dr. Walter Gyula esztergom-főszékesegyházi kanonok, főtanfelügyelő.

A bizottság alelnöke: Gulyás Béla nem jelent meg.

Pannohalma és Veszprém egyházmegye képviselőt nem küldött;

d) az alap tagjainak képviselői gyanánt: Péchy István kalocsai tanító (Kalocsa főegyházmegye), Perlsberg Ede, kassai kanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő (Kassa egyhm.) Robay János, csabai tanító (Nagyvárad lat. szert. egyhm.) Kelecsényi Antal, mocsnoki kitanító (Nyitra egyhm.) Plank Károly, csomaközi tanító (Szatmár egyhm.) Laszcsik Gyula, előzáró tanító (Székesfehérvár egyhm.)

A felhívott: Pannohalma, Nagyvárad gör. szert., Pécs és Szamosújvár egyházmegye képviselőt nem küldött.

III. Elnök a megjelent bizottsági tagokat szívélyesen üdvözli s a gyűlést megnyitónak nyilatkozza.

IV. Elnök felszólítja a bizottságot, hogy a gyűlés tartamára a jegyzői teendők végzésére saját kebeléből jegyzőt válasszon. Egyhangúlag Plank Károly kéretett fel.

V. Felolvastatták a múlt évi gyűlés jegyzőkönyve s ő Eminentiajának azt megerősítő kegyelmes leiratát.

VI. A bizottság megütözéssel párosult fájdalomnak adott kifejezést az az nagymérvű közönyösség fölött, melyet az alelnök a segélyalappal szemben tanúsít. Az ügy érdekében felette kívánatosnak tartaná, ha őt oly alelnök váltaná fel, aki a napról-napra felszaporodó teendők végzése körül nemcsak az elnököknek lenne segítségére, de a segélyalap iránti meleg érdeklődésével annak fejlesztését is előbbre vinni igyekeznék.

VII. Fejes János a szombathelyi egyházmegyei tanítóegyesület részéről levélben kérdést intézett az elnökhöz az iránt, hogy nevezett egyházmegye a jelen gyűlésre miért nem bízott meg? Az elnök bízott meg az alapszabályok 24. §. d) pontjának azon rendelkezésére, mely szerint a tanító képviselők egyházmegyénként a) b) c) sorrendben 10 egyházmegyéből hivatdók be; az érdeklődőt megnyugtatta.

VIII. Elnök a múlt évben kezébe juttatott pénzüsszegekről a következőkben számol be:

a) Ekvözbeni segélyezésre nála maradt m. é. jknyv VIII. pontja szerint 622 frt 26 kr. Ezen célra, nyomtatványok és postára kiadott 437 frt 49 kr. Maradt 184 frt 77 kr. b) Ösztöndíjakra megszavaztatott (m. é. jkv. XII. p.) 1750 frt Kifizetett 1525 frt. Maradt 225 frt. c) Segély és gyámolításra folyósított (m. é. jkv. XIII. p.) 2240 frt. Kifizetett 2220 frt. Maradt 20 frt. Ekképen jelenleg az elnöknel rendelkezésre áll összesen 429 frt 77 kr.

Mintán az itt kitüntetett bevételi és kiadási tételek a valóságnak megfelelnek, s okmányokkal kellően igazolva rendben találtattak, az elnökök a felmentvény megadták.

Hagovszky József, vikartóci tanító, a kinek segélyezésére a múlt évben 20 frt szavaztatott meg; de a ki ezen segélyt 1896. dec. 31-ig fel nem vette, s így az az alap javára visszatartott, (1893. é. jkv. XIII. p.) az iránt eszedezik, hogy mintán csak tévedésből nem jelentkezett, neki ez összeg utólag kifizetessék.

A bizottság 1893. évi jkvi határozatán nem változtat.

Elnök név megjelölése nélkül felhossa, hogy a bizottság múlt évben egy jó viseletű, szorgalmas és jeles tanulóknak ösztöndíjat szavazott meg. Minthogy ezen tanuló a f. iskolai év végén az ösztöndíj felvétele alkalmából oly bizonyítványt mutatott fel, melyben erkölcsi magaviselete;

törvényszerű, szorgalma pedig: hanyatlónak jelozte tik azonkívül: 1 jó és 11 elégséges jegy foglaltatik: s csak a szépirás és testgyakorlásban nyert kitűnő és jeles jegyet, neki ezen nagyokú hanyagság miatt az 50 frt ösztöndíjat visszatartotta s az ügy elbírálását a m. t. közp. bizottság határozata alá bocsátja.

Ezen eset beható eszmecserét idézett fel, a melyben s bizottság minden egyes tagja résztvett. Tekintettel arra, hogy a segélyalap rendelkezése csakis teljesen kifogástalan magaviseletű és kitartóan szorgalmas tanulókat segélyezni, a bizottság jelen esetben az elmúlt iskolai évre az ösztöndíjat ki nem szolgáltatja s az elnököknek eljárását helyeslőleg tudomásul veszi.

A tanuló az ösztöndíjasok között meghagyatott, s szorgalmától fog függni, valjon ösztöndíját továbbra is élvezhetni fogja-e, vagy nem.

Jövöre nézve pedig határozatott: hogy az ösztöndíj csak azon esetben fizethető ki, ha az ösztöndíjas kifogástalan magaviselet mellett legalább általános jó osztályzatú bizonyítványt mutat fel. Ugyszinte megkívántatik az is, hogy a nyugta az illető tanítót igazgatója által láttamozva legyen. Továbbá szükséges a szülő tagsági könyvecskéjét is csatolni, hogy kitűnjék, valjon nem fordul-e elő a 16. § ellenére fizetési hátramaradás.

IX. Az alapot kezelő egri főkáptalan képviselője be-terjeszti az 1896. évi számadások kivonatát.

Ezen kimutatás szerint:

a) A segélyalap vagyona kitesz 77261 frt 91 kr. b) Az árvabázé pedig 14307 frt 62 kr.

A bizottság hálás köszönetet mond mélt. Begovesevich Róbert v. püspök urnak a segélyalap körüli fáradsatlan tevékenységéért.

Ugyanezen kimutatás alapján beterjeszti az 1897. évi felosztási tervezetet, mely szerint felosztandó: 4312 frt 23 kr., és pedig:

1. Ösztöndíjakra (a fenti összeg $\frac{4}{10}$ része) 1724 frt 89 kr.
2. Segély- és gyámjénekekre $\frac{3}{10}$ rész), gyámolítás ($\frac{2}{10}$ rész) 2156 frt 12 kr. 3. Az országos árvabázé alapja gyarapítására ($\frac{1}{10}$ rész) 431 frt 22 kr. Összesen 4312 frt 23 kr.

A bizottság segélyekre 1900 frt, ösztöndíjakra pedig 1700 frt szavazott meg.

Az 1. alatti összegből 24 frt 89 kr. a 2. alattiból 256 frt 12 kr. úgyszinte a VIII. p. alatti 429 frt 77 kr. összesen 710 frt 78 kr az elnök kezéinél hagyatik, hogy abból évközbeni sürgős segélyekre kiutalasson és a bizottság intézkedéseit szerint fizetéseket eszközöltesse.

Dr. Walter Gyula utalva a kéztgyesség tanításának nagy fontosságára és közzgazdasági jelentőségére, tekintetbe véve azt, mily nehézségbe ütközik tanítóságunknál az évenként Budapesten rendeztetni szokott tanfolyam látogatása az anyagi eszközök hiánya miatt: indítványozza, hatalmaztassék fel az elnök, hogy a rendelkezésére bocsátott összegből 2 tanító számára a Slójdntanfolyam látogatása céljából 100 100, összesen 200 frtot adhasson.

X. Következik az ösztöndíjak megszavazása. Régi ösztöndíjas volt 35. Ösztöndíjat fel nem vette 2. Meghal 1. Pannohendék lett 4. Tanulmányait befejezte 4. Elmaradt összesen 11. Eszerint régi ösztöndíjas lesz 24, kiknek 50 frtjával jár 1200 frt; betöltendő 10 hely a 50 frt 500 frt s így az ösztöndíjakra kiutalt 1700 frt kimerítették.

Osztöndíját fel nem vette: Tóth Béla és Bartek Vince (II. félévi részt.)

Meghalt: Jurascsik János VI. gymn. osztályú szorgalmas tanuló.

Papnövendék lett: Hakker Béla, Jakab Béla, Krizs Arpád és Kocsis Gyula.

Tanulmányait befejezte: Hannig István, Gajdosik Erzsébet, Szabó Elemér és Szabó Kálmán.

Régi ösztöndíjasok névsora: Bakos Ede, Buzás Iván, Geyer Irén, Horvatovich János, Kerber Angyalka, Lacsony István, Luka István, Mahay István, Mészáros Aladár, Moloár Gyula, Miller Béla, Mihályi Béla, Miúcsik Antal, Mikulka Béla, Nevelős Gyula, Prekop Etelka, Román József, Todor Béla, Szabó István, Szvoboda Jenő, Sóbányi Pál, Steller Ignác, Ujvári Ede, Horváth Inre.

A 10 új helyre folyamodott: 61. Az alapszabályok értelmében elutasított 25. Minthogy igen sok jeles tanuló folyamodott, a bizottság az ösztöndíjasok számát kettővel szaporította, s felkérte az elnököt, hogy ezeknek jutalékát a nála hagyott összegből fizesse ki.

Ösztöndíjasok lettek a következők: Orsovsky Mária. III. é. képezdész, Eger főgym., Koltay Imre II. é. kép., Esztergom főgym., Kirn Gizella, IV. é. polgári, Szekesfejevárvány egyhm. Szántó Vilmi, I. é. kép., Erdély egyhm. Orbán József, IV. gym. oszt., Győr egyhm., Bódy Máté, I. é. kép., Kaloesa főgym., Galóczy Zsigmond, II. é. kép., Kassa egyhm., Lipeczky András, egyetemi III. é. orvos nőv. Munkács egyhm., Juhász István, egyetemi II. é. joghallgató, Nagyvárad gör. szert. egyhm., Bielek Ede, IV. gym. oszt., Nyitra egyhm.; Lakatos Géza, VII. gym. oszt. Szatmár egyhm., Klohány Nándor, egyt. II. é. bölcsész, Szepes egyhm.

Az ösztöndíj csak akkor fog kiszolgáltatni, ha az illetők az alapszabályok 8. §-a értelmében kat. tanintézetet látogatnak. Ennek első része a jövő 1897/8. iskolai év első félévének, a második része a második félévének sikeres befejezése után válik esedékessé. A pénz rendszeren bélyegzett s az intézeti igazgató által is aláírt nyugtára a bizottság elnökénél, Esztergomban vehető fel. Mellékelni kell a nyert bizonyítvány hiteles másolatát és a tagsági könyvecskét. A kik ösztöndíjukat augusztus hó 15-ig fel nem veszik, elvesztik jogéniüket, s az ösztöndíjasok sorából töröltetnek.

XI. Tárgyalás alá vettek a segélyezés iránti folyamodványok. Beérkezett összesen 164. Kifogásoltatott 27. Maradt jogosult folyamodó 137.

Egyenkint 20 frtnyi segélyben részesül 95 folyamodó, s ekképen a IX. pontban kiutalt 1900 frt kimerítettet.

A segély osztásnál a kellőleg fel nem szerelt s nem az egyházmegyei hatóság (egyházmegyei iroda, útján vagy a kített határidőn (Július 31.) túl beérkező folyamodványok jegyzékbe nem lettek foglalva és figyelembe nem vettek.

A segélyezettek a következők:

Erdély egyhm. Bálint István zetelaki, Gáspár János ndvarh.-szentléleki, Gergely Pál ozsdolai, Kerecsi Lajos korondi, Lókodi István magyar-zsáskodi, Lőrincz Péter m.-bidegkúti, Orbán Ferenc csöbi, özv. Szabó Antalné kásonyújfalusi, Szász József esik-szent mártoni, özv. Kovács Józsefné kézdi-szentléleki.

A megszavazott segély rendes bélyeggel ellátott nyugtára Esztergomban az elnöknel felvehető.

Mindazon segélyösszegek, melyek dec. 31-ig fel nem vétettek, az alap javára visszatartatnak.

A közgyűlésen panaszképen felemlített, hogy a gyűlés határozatairól némely tanító vagy éppen nem, vagy csak a legutolsó időben nyer értesítést s így a segélyalap előnyeitől elesik. Ugyanazért mély tisztelettel felkéretnek az egyházmegyei hatóságok, hogy a jegyzőkönyvet lehetőleg egész terjedelmében, de a saját egyházmegyéjükből segélyezett tanítók és ösztöndíjasok névsorát különösen, az egyházmegyei körlevelekben közölni kegyeskedjenek, minthogy az illetők más úton értesítve nem lesznek.

Felszólítatnak továbbá a segélyezettek, hogy a nyugta beküldése alkalmával zavarok elkerülése végett tisztán irák ki a lakóhelyet és az utolsó postát.

XII. Felolvastatott a hédervári kerület esperesének levele, melyben az árvíz sújtotta összes kerületi tanítókat segélyezésre ajánlja. Minthogy azonban a károsultakat meg nem nevezte, a kérelem tárgyalható nem volt, de felkéretett az elnök, hogy ha kellően felszerelt folyamodványokat benyújtanak, azokat lehetőleg figyelembe vegye.

XIII. Felolvastatott Bertalan Vince, esztergom főtanfelügyelői tolnoknak a segélyalapra vonatkozó és a közp. bizottsághoz intézet emlékirata. A bizottság az emlékiratot tárgyalás alá nem vette.

XIV. Dr. Walter Gyula kanonok-főtanfelügyelő több údvös indítványt terjesztett elő, melyek egyike az alapszabályok célszerű módosítására: a második pedig az árvaházi alap gyarapítása céljából országos sorsjáték rendezésére vonatkozik. A bizottság osztatlan tetszéssel fogadta az indítványozó javaslatát, s felkérte az elnököt, hogy a bizottság óhajlásának megfelelően az ügyet Bibornok-Herceg-Primás ö Eminentijához terjesztendő fel.

XVI. A bizottság mélt. Begovesevich v. püspök úr indítványára az elnök iránt érzett hálás elismerését és köszönetét tejezi ki azon önfeláldozó működésért, melylyel a nagy fáradsággal járó elnöki tisztet az egyesület javára és előnyére érvényesíti.

Elnök a bizottsági tagok szives és türelmes közreműködésért köszönetet mondván s több tárgy nem lévén, a gyűlést délután 6 órakor bezárta.

Kelt mint tent-

Dr. Roszival István,

Esztergom főszékesegyházi apát-kanonok,
a bizottság elnöke.

Plank Károly,

a bizottság jegyzője.

IRODALOM

* **Irodalmi jelentés** Zámolyi V. Mihály „A gátfalvi arisztokraták“ megjelentek. Magyar Allam 1896. 126 sz.

„A gátfalvi arisztokratákban előtorduló alakok nem bigondoltak. Azok valóban éltek . . . Hogy a szerző ezen munkát megírta: jól tette. Hanem azt nem jól tette, hogy kézirat gyanánt nyomatta . . . pedig sok haszonnal lehet olvasgatni. Vidámságra hangol, nevetetteve oktat. A jó kedvű ember beveszi a keserű igazságot is . . . Legyen ez köz-

kincsésé. Nem csak a nép, mely saját magára ismer benne, hanem a művelt is tanulhat belőle.“

Nyitrai mezei Szemle 1896. 16. sz.

„Zámolyi V. Mihály ismert ügyes tollú író, utánozhatatlan színekben festi megszokott fide humorával a nemrég-múlt időbeli falusi életet, a mint volt, igazán hűen, természetesen. Ritka tehetségével tükrözi vissza és örökíti meg azon korszakot, melyben a 48-as előtti és utána következő évekbeni átmeneti vajadások, észjárások és szokások a falu népe között észlelhetők voltak, és uralkodtak. Nincs a könyvnek egyetlen egy lapja sem, a hol szerzőnek Vas-Gerebenre emlékeztető sajátossága, egészséges, humoros kedélyességének sziporkái fel nem vidítanák az olvasót.

„Észtergom“ 1896. 11. sz.

„Az a kitünő eleven megfigyelés, tősgyökeres magyar észjárás, zamatos irány, a találó humor Zámolyi Varga Mihály jelen könyvében talán még fokozottabb mértékben van meg, mint a többiben. Mintha egy Vas-Gerebent hallanánk, úgy érezzük magunkat a mű olvasásának hatása alatt.“

Nyugatmagyarországi Híradó 1896. 63. sz.

„Ezt a népkönyvtárak számára írta Z. Varga Mihály, ki nagyon jól ismeri a nép eszejárását és gondolkodását. Pompás munka. A ki jóízűen akar nevetni, szerezze meg, bizonyul nem bánja meg.“

Ilyenek és hasonlóak a napi sajtó vélekedései azon jeles humoros műről, amelyet Zámolyi Vargha Mihály tollából, közkívánatra és ismételt megújításra a sajtó alá rendeztünk. Ismételjük, a ki jóízűen, lelke lelkéből akar kacagni, szerezze meg e könyvet, nem bánja meg.

Megrendelhető az Oktató Népkönyvtár-nál Pozsony, ferenciek. Ara a 13–14 éves könyvnek füzve 1 frt, finomabb papíron 1 frt 50 kr. Diszes kötésben 2 frt, szalonkiadás 2 frt 50 kr.

Ugyancsak most jelenik meg:

Zámolyi V. Mihály „Öldöklő angyal Csejthén“ (az ártatlan leányvérben „fürdő“ Bátori Ersebet). Egy példány füzve 60 kr. finomabb 80 kr. Diszesen bekötve 1 frt 50 kr. Legdiszesebb 2 frt. Megrendelhető az Oktató Népkönyvtár-nál, Pozsony. — Pozsony 1897. alázatos tisztelettel T. Pelikán kiadó, szerkesztő-kiadó.

* **Lubrich Ágost.** Negyven éves írói és felszázados tanári jubil. alkalmából. Irta: Acsay Antal dr. Ara: 30 kr. kapható Gyűrky Ödönnél.

* **Idealizmus az irodalomban.** Irta: Kozári Gyula. Pécselt. Püsp. lyc. nyom. Ara 2. korona.

* **Vegyten.** Polgári felsőleányiskolák számára Irta: Vargyas Endre, kir. tanfelügyelő. Veszprém, Köves és Boros könyvk. Ara: 1 korona.

* **A Német és Templomos Lovagok Haratyban.** Irta: Fejér Ignác, egeri főegyh. pap. Ara: 60 kr. Kaph. Blay Istv. könyv. usnál Egerben.

— **Az Oktató Néplap** elevenen megszerkesztett kis képes újság 19-iki száma következő gazdag tartalommal megjelent. Az élet (vers). — Brückner Ferenc 1847–1897 — A népegyletek jövője. — Hétfájdalmú Boldogasszony. — A bizalom jutalma. — A vizsgáztatás (Elbesz.). — Nyolc nap a szentföldön. — A tudomány. — Nevelés. — Hazánk. — Külföld. — Közgazdaság. — Jogismeret. — Hasznos tudnivalók. — Kéthetenkint. — Konyha. — Képeink. — Mulattató. — Iro-

dalom. — Találos kérdések. — Szerkesztői üzenetek. — Budapesti piac. — (Két lép) A kedvelt Néplapra előfizethetni évi 2 frttal. Ot előfizető után a gyűjtőjelek tiszteletpéldány. Pozsony, ferenciek. Kérjünk mutatványszámot.

* A nagy gonddal szerkesztett „**Borromsçu**“ XI évfolyam XI füzete a következő gazdag tartalommal jelent meg: 1. Pünkösöd után XVII. vasárnapra (Szentolvasó ünnepén); Horváth Lajos, győriújvárosi plébános-tól. — 2. Pünkösöd után XVIII. vasárnapra (Magyarok Nagyasszonya ünnepén): Schlegel Peter, győri székesegyházi kanonok-tól. Példák az ünnepi szentbeszédhez. — 3. Pünkösöd után XIX. vasárnapra: Az evangéliumi példabeszéd értelme és tanulmányai. (Homília.) Nagy Antal, szerkesztőtől. — 4. Pünkösöd után XX. vasárnapra: Bajainkban főleg Istenbe helyezzük bizalmunkat! Tölgyesy Jenő, lekéri káplántól. Példa a vasárnapi szentbeszédhez. — 5. Pünkösöd után XXI. vasárnapra: A tisztítóhelyről. Mészáros Kálmán, szilli káplántól. Példa a vasárnapi szentbeszédhez. — Alkalmiak: 6. Bucsunapra (Szent Terézia ünnepén): Miként viseli magát a hív keresztény az egyházra szórt gyalázatokkal szemben? Dr. Mohl Antal, győri székesegyházi apátkanonok, belvárosi plébános-tól. — 7. Katonák fölesketése alkalmára: A katonai hűség eskü. Hüber Dénes, aiso-gallai plébános-tól. Példák az alkalmi szentbeszédhez. — 8. Ot szentbeszéd szentségimádási ajtatosságra: Az oltáriszentség és a boldogságos szüz Mária. I. Mária hite, tisztelete s imádó hódolata az Oltáriszentség iránt. II. Mária mint az imádság mintaképe az Oltáriszentség előtt. III. Mária szeretete az Oltáriszentség iránt, Kapui Elke győri székesegyházi sekrestyeigazgató-tól. — Szerkesztőség: Öszöny. Ara: 4 frt.

KÜLÖNFÉLÉK

— **Püspök urunk ő méltósága** e hó 22-én a d. e. vonattal visszaérkezett székvárosába Pécsről, hol e hó 18-kán papszentelést végzett, 19-én pedig a bérmlás szentségét szolgáltatva ki, mely alkalommal 666 hívőt részesített a Szentlélek kegyelmében. A pécsiek, mint mindig, most is meleg ovatiokban részesítették ő méltóságát s a P. K. elragadtatással ir azon napokról, melyeken ő méltósága a pécsieket részesítette. F. hó 23-án délelőtt már itthon végzett püspöki funkciót a székesegyházban; teljes segédlettel szentelt u. i. e. napon 10 oltárkövet. D. u. a papnövédeket és finovelő intézet növendékeit vendégelte meg, atyai szeretetének így is kifejezést adván. Ma pedig a déli vonattal mint jelez-tük, a hunyadi esp. kerületbe bosszasabb bérmautjára távozott.

— **Egyházmegyénk autonomiai képviselői.** Az egyházmegyei ötös bizottság szept. 24-én számította össze az országos autonomiai kongresszusba küldendő papképv. selőre beadott szavazatokat. E szerint képviselővé megválasztott nsgos F á b i á n S á n d o r nagyprépost úr 184 szavazattal. Szavazatot kaptak még: Kovács Ferenc ap. pl. 19. Pál István 11. Imets F. Jákó 5. Biró Béla 7. Újtalusi J. 2. Ifj. Kovács Lajos 2. Kóródy P. 2. Világi képviselők: J ó s i k a Samu báró a kolozsvári, K o r n i s Viktor gróf az alsóikkászoni, U g r o n Gábor az udvarhelyi, K i s s Balint a fehérvári és G y ö r f f y Gyula a felesik-gyergyói kerületben-

— **Straubert Ö. és Szentmiklósy J.** kollegák harmince éves jubileum alkalmából a helybeli rk. főgymnasium ifjusága szépen sikerült serenáddal lepte meg veteran tanáraikat. Szerdán este (e hó 22-én) 7 órakor a gymnasium-elöl indult meg a menet. Elő a helybeli tűzoltó zenekar haladt ropogós indulókkal, két oldalt 100 lampion ragyogta be az ifjúság derült arcát s a hullámozó népsokaságot; közepén az ifjúság és az énekkar haladt tanárúri vezetése mellett. Megkerülve a setatért a tisztí pavillon és a székesegyház közt vonult a menet Straubert Odön lakása elé, hol a lampionosok az énekkart közrefogták s a kar üdvözölte dalt énekelte; utána Reisz A. VIII. tanuló üdvözölte igazán emelkedett hangú beszéltben a jubiléumot, ki pár meleg szóval köszönte meg az ifjúság szeretetének e megnyilatkozását. Innen zene-azóval Szentmiklósy J. előhoz vonultunk, hol a zene és az ének szavainak elhangzása után Burger A. VIII. o. t. tartotta az üdvözöl beszédet, melyet az ünnepelet családjá és tanár tarsi környezetében hallgatott végig, s szokásos ékeszólásával köszönt meg, beszédében különösen tanártársai és az ifjúságnak iránta való szeretetét emelte ki, melyek azt a 30 évet neki kedvessé tették.

Másnap 23-án 12 órakor a tanártestület jelent meg az ünnepeletknél, kiknek nevében Avéd Jákó üdvözölte jubiléum kollegáikat s felolvastatta nekik püspök urunk illetve az erd. rk. status fötanhatóságának elismerő és üdvözöl leiratát.

Este a Hungáriában 90 terítékű közvesorú volt. Itt Szentmiklósi J. felköszöntötte Majláth Gusztáv Károly püspök urunk méltóságát; utána a jubiléumokat élette Avéd J. a tanári kar, Imets F. Jákó régi tanártársai, Mohay S. tanítványai és Sárdi M. városi tanácsos a város nevében.

Ezután sok elmés felköszöntő volt, melyek valamennyien mind azon közös érzelemben találkoztak, melyhez mi is szívvel, lélekkel csatlakozunk, hogy a nevelés e két veterán bajnokát a jó Isten sokáig őrtesse.

— **Személyzeti.** Butyka Sándor püspöki titkárt püsrunk eddigi állásának megtartásával Borbándra kinevezte plebánusnak. Fogadja új állomásán szives üdvözlöttnket!

— **Tanítói kinevezések:** Molnár Károly vezértanítónak, Szöller Ida Cecília férj. Molnár Károlyné első és Gező Róza második tanítónőnek a gyerzyó remetei iskolához, Máthé László esikmadarasi tanítónak, Tóth Kelemen osdalmi tanító- és segédkántornak, Jirka Ferenc sinfali kántornak kinevezettek.

— **Értesítés.** Az eucharistia-társulatba beiratkozni kívánó ft. paptársak becses figyelmébe ajánlom az „alapszabályok” felvételi feltételeinek 7. pontját: „A társulat költségére legalább 1 irtnyi évi díj fizetendő. Ennek fejében jár a tagoknak a társulati „Ertesítő.” — Ezt azért bátorodom tenni, mivel az eddig jelentkezők közül legtöbbször a díjjal elmaradtak. A hátrálékosokat kérem a díj beküldésére, az újonnan jelentkezőket pedig, hogy jelentkezésükkor egyúttal az 1 fti évi díjat is küldjék be. — Továbbá jó lesz tudomásul venni az „Ertesítő” 1896 8 számában adott felvilágosítást „minthogy a főlvételi jegy mindig Párisból, a tár-

sulat központjából jön, senki fen ne akadjon azon, ha jelentkezések rögtön meg nem kapja.” Károlyféléhvárt, 1897. szept. 23. Steiniczter Ede, társ. igazgató.

— **Hálaköszönet.** Szekeres János volt oláh-láposbányai, jelenleg homoródkarácsonfalvi róm. kat. lelkész, rövid 4 évi itteni működése emlékéül a gör. katolikusokkal közös templomunkat, egy 50 fti értékű piros casulával- és hozzátartozó kellékekkel ajándékozta meg szerény kinestári jövedelméből. E mellett egy Horgospatakán a filialisban, mint az ayaegyház templomában 2 stylszerű oltárt létesített, melyeknek elseje a laurdesi sz. S. úz. az utóbbi pedig keresztelő sz. János tisztelete mellett, hosszú időn át hirdetni fogja az ifjú, fáradhatlan apostol lángbuzgalmát. Hasonlóan a mindkét templom számára hozott laurdesi-szobrok, díszes lobogók, kápolnák és kereszték megújítása, s a harangok újrajütése és több üdvös irányú — a róm. kat. egyház felvirágzására célzó, valamint jogaiuak védeimi terén lankadatlan erélyvel folytatott fáradaimai és küzdelmei egytől-egyig, mind öt dicső tik! Midőa mi ötet megen köszöntjük: egyszerűsággal adományai- és fáradozásaiért neki a nyilvánosság teréa is hálás köszönetet mondunk. Oláh-Láposbánya, 1897 szept. 17-én. Az egyháztanács.

— **Pályázati hirdetés** a csik-madarasi róm. kat. kántortanítói állomásra. Jövedelmek: 1) 300 fti készpénz a közs. pénztárából havi előteges részletekben. 2) Szántó 3 hld. 274 □-öl, kaszáló 9 hld 985 □-öl. 3) 82 terü fenyőta behordva és fe vágatva. 4) 100 fti stóla. 5) lakás gazdasági épületekkel és veteményes kerítel. Megjegyzendő, hogy a 300 fti után mint tanító nyugdíjképes. Kik ezen állomást eluyerni óhajjják, kelően felszerelt folyamodványukat a csik-madarasi plebániai hivatalhoz okt. 2-ig beküldeni és az okt. 2-án déltan 3 órakor tartandó próbán személyesen megjelenni sziveskedjenek. Csik-Madaras, 1897. szept. 16-án. (u. p. Csik-Rákos) Miklós István, plebános.

— **Pályázat.** A székelykereszturi róm. kat. kántortanítói állomásra ezennel pályázatot hirdetek. A jövedelem terményekben, készpénzben és földekben hivatalos összeírás szerint 400 fti. A lakás 2 szoba, kamra, gazdasági épületek és terjedelmes konyhakertből áll. A pályázatot folyó évi október 3-ig alólírothoz beküldendők. Székely-Keresztur, 1897. szept. 21. Oláh Antal, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A más helyre történt kinevezés folytán megüresedett, csik-szt.-tamási róm. kat. kántortanítói állomás beföltésére pályázatot hirdetek. a) Jövedelmek: 1. Kepe a legnagyobb rectificatio szerint 80 kalongya rozs, 80 kalongya zab 80 fti készpénz és az egyháziak részére járó lágy (fenyő) takepenek $\frac{2}{9}$ része (megelőző években 75—80 terü volt.) 2. Ajtatos alapítványi kamatból 12 fti, 3. Stodladijakkból 70 fti. 4. Tandij a helyi gör. kat. tanulók után 10 fti. 5. 9 hld, 108 □-öl részben szántó részben kaszáló haszonélvezete. 6. A község közös területén a canonica birtoknak megfelelő legeltetés és füzési jog. 7. Lakás természetben, melyben van 2 lakószoba, 1 konyba, 1 kamra és piuce, csür, istálló, sütőház, sertés és majorsági veteményes és gyümölcsös kerítel. b) Kötelenségek: a kántori teendők és a 2—6 leányosztály valamint az ismétlő leányok óválló oktatása. Pályázni akaró okleveles vagy képezde végzett kántortanító jelölteket kérem sziveskedjenek kelően felszerelt pályázataikat folyó évi október 10-ig alólírothoz benyújtani és jettzen napon szokásos próbatételre megjelenni. Csik-Szt.-Tamás (u. p. Csik-Karefalva) 1897. szept. 12-én. Tompos Mátyás, lelkész.

Kiadja: Az erdélyi róm. kat. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Pál Antal.

Szerkesztőtársak: Balínth György, Péter János dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gynlaféléhvárt.